

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВКЗ Економіка і організація аграрного виробництва»,

освітня кваліфікація - «фаховий молодший бакалавр»

галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

спеціальність: 208 «Агроінженерія»

ОПІ: «Агроінженерія»

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 34 годин лекції, 26 годин – практичні заняття, 30 годин – самостійна робота, екзамен.

Викладач курсу – **Опейда Роман Анатолійович**, викладач вищої категорії (v.v.a.k@ukr.net)

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Основи економічної теорії», «Основи підприємницької діяльності», «Вища математика», «Філософія», «Соціологія».

Постреквізити. Знання, навички, одержані в результаті вивчення дисципліни є необхідними для обґрунтування інноваційних рішень, проєктів, підготовки кваліфікаційних робіт.

Інформація про курс. Навчальна дисципліна «Економіка і організація аграрного виробництва» є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу Володимир-Волинського фахового коледжу.

Структура дисципліни «Економіка і організація аграрного виробництва» передбачає надання здобувачам освіти навчальної інформації у вигляді лекцій, практичних робіт і виконання самостійної роботи. Викладання дисципліни ґрунтується на поєднанні структурних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (підсумкових атестацій).

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги). Сучасний стан розвитку економічних відносин в Україні вимагає подальшого опрацювання основних засад функціонування аграрних підприємств як первинної ланки національної економіки. Структуру та зміст курсу «Економіка і організація аграрного виробництва» побудовано так, щоб здобувачі вищої освіти мали необхідні знання та були компетентними в питаннях підвищення ефективності використання наявного ресурсного потенціалу підприємства; мали новітні знання про умови виробництва, нову техніку, прогресивні технології і вміли їх застосовувати на практиці. В умовах ринкової економіки здобувачі вищої освіти мають володіти навичками прийняття складних економічних рішень, вміти обґрунтовувати перспективні шляхи розвитку галузей підприємства, вирішувати питання ефективного використання ресурсів, впровадження високопродуктивної техніки та технологій, застосування сучасних методів планування, пошуку оптимальних каналів збуту продукції.

Предметом курсу «Економіка і організація аграрного виробництва» є теоретичні, методичні та практичні аспекти розширеного відтворення в аграрному виробництві й організаційних формах його функціонування – аграрних підприємствах, а також практичні навички організації, планування, обліку та менеджменту виробництва продукції.

Навчальна компонента «Економіка і організація аграрного виробництва» сприяє **формуванню** у здобувачів освіти базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних прийомів функціонування сучасного аграрного підприємства та умінь науково обґрунтовувати пропозиції щодо покращення результативності та ефективності його господарювання.

Загальні компетентності

- Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: суть і методiku визначення ресурсного потенціалу сільського господарства та його ефективності; основні закономірності інтенсивного розвитку сільського господарства; виробничо-економічні особливості ефективного розвитку сільськогосподарських галузей; чинники підвищення економічної ефективності галузей сільського господарства; особливості сільськогосподарського виробництва, його проблеми, основні виробничі та економічні показники діяльності аграрних підприємств; основи створення і функціонування ринкових форм господарювання, форми організації та оплати праці, основи планування, здійснення господарського і комерційного розрахунку; організаційну структуру, форми й методи управління (менеджменту); поняття маркетингу, методи формування попиту і пропозиції, суть кон'юнктури ринку, основи конкуренції; первинного бухгалтерського обліку та аналізу; питання агробізнесу в сучасних умовах.

вміти: аналізувати і робити висновки щодо основних тенденцій інтенсивного розвитку сільськогосподарського виробництва; проводити дослідження і надавати наукове обґрунтування раціонального (ефективного) ведення економіки аграрного виробництва та засад економічної політики; визначати економічну ефективність виробництва сільськогосподарської продукції; обґрунтовувати заходи щодо підвищення ефективності виробництва; аналізувати тенденції формування структури і обсягів виробництва відповідно до кон'юнктури ринку, для забезпечення конкурентоспроможності та ефективності сільськогосподарських галузей; виконувати розрахунки потреби в матеріально-технічних ресурсах, складати технологічні карти і розраховувати основні виробничі та економічні показники, укладати господарські договори, розраховувати собівартість одиниці продукції, робіт та послуг, аналізувати дію механізмів попиту і пропозиції на продукцію АПК, складати первинні бухгалтерські документи, розробляти бізнес-план діяльності підприємства та ін..

Метою вивчення навчальної компоненти є формування ґрунтовних знань у майбутніх фахівців про сутність економічних процесів та явищ, закономірності функціонування і розвитку економічних систем, а також логіки сучасного економічного мислення й економічної культури, навчання базовим методам аналізу економічної дійсності, умінню приймати обґрунтовані рішення в умовах ринкової економіки.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

- знання щодо дії ринкового механізму в аграрній сфері економіки, навчити їх творчо підходити до розв'язання різноманітних завдань (насамперед на рівні підприємств);
- прищепити вміння оволодівати новими спеціальними знаннями, сприяти формуванню економічного мислення, адаптованого до вимог ринкової економіки;
- опанування заходів щодо підвищення ефективності аграрного виробництва, а саме поліпшення використання виробничих ресурсів;
- розкрити складові ефективності впровадження у виробництво оновленої матеріально технічної бази;
- раціонального поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва, ефективності міжгосподарських форм кооперування і агропромислової інтеграції;
- надбання студентами знань і вмінь з таких проблем, як економічні основи ефективного використання земельних ресурсів;
- формування ресурсного потенціалу сільського господарства і обґрунтування раціонального поєднання його складових елементів;
- вивчити значення розміщення сільського господарства;
- сформувати розуміння інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на основі використання інновацій;
- забезпечення необхідних умов для здійснення розширеного відтворення і нагромадження в сільському господарстві;
- розглянути основні закономірності розвитку галузей рослинництва і тваринництва, досягнутий рівень економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції та обґрунтування шляхів її підвищення в умовах ринкових відносин.

Вказані завдання можливо виконати лише за умови високого рівня обізнаності спеціалістів у питаннях економічної політики підприємства.

Під час вивчення освітньої компоненти «Економіка і організація аграрного виробництва» використовують комплекс різних методів навчання, а саме:

Інформаційно-презентативні:

- 1) усні: лекція, міні-лекція, розповідь, пояснення;
- 2) письмові: конспект, тези, цитати, графіки, схеми, реферат;
- 3) наочно-усні: демонстрація, слайди, відео.

Алгоритмічно-дійові:

- 1) діалогічні: бесіда, дискусія, консультація, тестування, семінари, питання-відповіді;
- 2) предметно-групові: питання, задачі;
- 3) групові: робота в малих групах, мозковий штурм, рольові ігри, конференції, круглі столи.

Самостійно-пошукові:

- 3) індивідуальна робота: складання й розв'язування тематичних кросвордів; міні-дослідження;
- 2) самостійна робота: питання, задачі, тестування.

Лекційні заняття із цієї дисципліни носять в основному проблемний характер, на них розглядають теми або окремі питання курсу, які є досить складними за змістом, неповно та несистемно висвітлені в літературі, передусім навчальній. Економіка і організація аграрного виробництва – це складна, інтегральна навчальна дисципліна, яка постійно розвивається. Постійно оновлюється навчальна література, з'являються нові наукові публікації та нормативно-правові акти, що знаходять своє відображення й у лекційному матеріалі, який пропонують до розгляду студентам.

Практичні заняття проводять із застосуванням переважно комплексу методів активного навчання, домінуючим серед яких є кейс-метод, що зумовлено специфікою предмету. Головне завдання під час опанування курсу – навчитися застосовувати теоретичні знання на практиці. Результати індивідуальної роботи презентують на практичному занятті.

Шкала оцінювання:

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з освітнього компоненту «Економіка і організація підприємств» проводиться під час виступів на семінарських заняттях, виконанні практичних робіт, комплексних та інших передбачених контрольних робіт, здачі екзаменів з освітнього компонента (дисципліни).

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію освітнього компонента (дисципліни), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з освітнього компонента (дисципліни) та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає

документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Невиконання практичних робіт по курсу є підставою для підсумкової оцінки «незадовільно»!!!.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Методи оцінювання

1. Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом опитування студентів.
2. Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, тестових завдань, вирішення задач, написання рефератів.
3. Метод самоконтролю. Передбачає формування у здобувачів освіти уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених недоліків.

Підсумкова оцінка

Академічна успішність визначається оцінкою за 5-бальною шкалою і розглядається як підсумок балів, отриманих студентом на заняттях з вивчення навчального матеріалу відповідно до навчальної програми.

Структура освітнього компоненту

№ з а н я т т я	Назва розділу, теми	Кількість годин				
		вс ь о г о	в тому числі			
			л е к ц і ї	л а б о р а т о р н і	п р а к т и ч н і	с а м о с т і й н а р о б о т а
1	2	3	4	5	6	7
1	Вступ. Економіка агровиробництва	2	2			
2.1	1.1. Аграрно-промисловий комплекс України та його інфраструктура	2	1			
2.2	1.2. Виробничі та економічні показники діяльності аграрних підприємств	2	1			2
3	1.3. Земельні ресурси аграрного виробництва та їх використання	4	2			2
4	ПР№1 Визначення економічних показників використання землі, виявлення шляхів їх поліпшення	2			2	
5	1.4. Трудові ресурси і продуктивність праці у аграрному виробництві	4	2			2
6	ПР№2 Визначення рівня забезпеченості господарства трудовими ресурсами і показників їх використання. Визначення рівня продуктивності праці по господарству в цілому. окремих галузях, видах продукції.	2			2	
7	1.5 Виробничі фонди та інвестиції в розвитку галузей АПК	4	2			2
8	ПР№3 Визначення забезпеченості підприємства фондами, ефективності використання основних і оборотних фондів. Визначення ефективності капітальних вкладень.	2			2	
9	1.6. Витрати виробництва і собівартість продукції	4	2			2
10	ПР№4 Визначення і оцінка динаміки і структури собівартості найважливіших видів продукції конкретних господарств зони. Обчислення собівартості 1 ум. ет. га механізованих робіт, 1 т. км вантажоперевезень.	2			2	
11	1.7. Ефективність аграрного виробництва	2	2			
12	1.8 Економіка основних галузей аграрного виробництва	4	2			2
14	ПР№5 Підготовка установчих документів. Ознайомлення зі Статутом підприємства. Укладання договорів з власниками земельних ділянок та майна.	2			2	
15	2.1 Засоби виробництва та організація їх використання	4	2			2
17	2.2 Організація і нормування праці. Атестація і раціоналізація робочих місць	4	2			2
18	ПР№6 Визначення чисельності працівників первинних підрозділів. Зміст трудових договорів окремих підрозділів з адміністрацією підприємства.	2			2	2

19	2.3 Організація оплати праці	4	2			2
20	ПР№7 Визначення акордних розцінок, нарахування оплати праці працівникам основних і обслуговуючих виробництв.	2			2	
21	2.4 Організація і планування виробництва продукції рослинництва	2	2			2
22	ПР№8 Складання технологічної карти вирощування і збирання однієї з сільськогосподарських культур.	2			2	
23	ПР№9 Визначення витрат на виробництво і калькуляція собівартості одиниці продукції.	2			2	
26.1	3.1 Теоретичні основи та організація менеджменту	2	2			2
27.2	3.2 Суть, принципи, методи та цілі маркетингу	2	2			2
29	3.3 Економічна суть, особливості організації розвитку підприємництва та агробізнесу	4	2			2
30	ПР№10 Ознайомлення із законодавчими актами України, які регулюють підприємницьку діяльність (Закони України “Про власність”, Господарський кодекс України та ін.).	2			2	
31	3.4 Бізнес-план як інструмент виробничої діяльності	2	2			
32	ПР№11 Складання бізнес-плану аграрного підприємства	2			2	
33	ПР№12 Оформлення і презентація бізнес-плану аграрного підприємства	2			2	
34.1	4.1. Організація первинного обліку у виробничих підрозділах	3	1			
34.2	4.2. Аналіз господарської діяльності	2	1			2
35	ПР№13 Складання первинних документів підзвітної особи	2			2	
	Всього за семестр	90	34	0	26	30
	Разом з дисципліни	90	34	0	26	30

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної ради України <http://rada.gov.ua/>
2. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України www.me.gov.ua
5. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку www.oecd.org
6. Офіційний сайт Міністерства енергетики та охорони довкілля <https://menr.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національного екологічного центру України <http://necu.org.ua/>
8. The United Nations Environment Programme (UNEP) <https://www.unenvironment.org/>
9. <http://www.dazru.gov.ua/terra/control/uk/index>
10. Офіційний сайт Всесвітньої торгової організації <http://wto.org/>
11. Офіційний сайт Продовольча та сільськогосподарська організація ООН <http://www.fao.org>
12. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США <https://www.fas.usda.gov>
13. Офіційний веб-сайт Федерації органічного руху України <http://www.organic.com.ua>
14. Проект «Розвиток органічного ринку в Україні <https://ukraine.fibl.org/ua/>
15. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
17. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
18. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
19. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
20. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>